

ÇOCUK – SPOR – MEKAN VE ERGONOMİ

**Öğr. Gör. Dr. Şebnem ERTAŞ
Doç. Dr. İlkay M. ÖZDEMİR**

© Copyright 2014

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-605-4649-47-1

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Kitap Adı

Çocuk - Spor - Mekan ve Ergonomi

Yayıncı Sertifika No

25465

Yazarlar

Öğr. Gör. Şebnem ERTAŞ
Doç. Dr. İlkay M. ÖZDEMİR

Baskı ve Cilt

Özyurt Matbaacılık

DOI

10.37609/akya.2007

Yayın Koordinatörü

Yasin Dilmen

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÇOCUK – SPOR - MEKAN VE ERGONOMİ

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM

SPOR

1. Spor Kavramı.....	1
1.1. Sporun Bireyin Gelişimine Etkileri.....	2
1.2. Eğitim ve Spor.....	5
1.3. Mimarlık ve Spor Yapıları Tasarımı.....	7
1.3.1. Tarihsel Süreç İçerisinde Spor ve Spor Yapılarının Gelişimi.....	10
1.3.1.1. Dünyada Spor Yapıları ve Tarihsel Gelişimi.....	11
1.3.1.2. Türkiye’de Spor Yapıları ve Tarihsel Gelişimi.....	15

İKİNCİ BÖLÜM

ÇOCUK VE SPOR

2. Çocuk ve Spor.....	21
2.1. Çocuk Spor Yapılarının Tanımı ve Planlanması.....	24
2.2. Çocuk Spor Yapılarının Tarihsel Gelişimi.....	26
2.3. Dünyada ve Türkiye’de Çocuk Spor Yapıları ve Fiziksel Eğitim Programları.....	28

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ERGONOMİ

3. Fiziksel Çevrenin Ergonomik Tasarımı.....	37
3.1. Ergonominin Tanımı, Amacı ve Kapsamı.....	37
3.1.1. Ergonominin Diğer Bilimlerle Birleşimi.....	41
3.2. Ergonominin Ortaya Çıkışı ve Tarihi Gelişimi.....	42
3.2.1. Ergonominin Dünyadaki Gelişimi.....	42
3.2.2. Türkiye’deki Gelişimi.....	43
3.3. Ergonominin Çeşitleri.....	44
3.4. Çocuk ve Ergonomi.....	47
3.4.1. Fizyolojik Yapısı.....	48
3.4.1.1. Çocuk Gelişimi.....	48
3.4.1.2. Çocuk Antropometrisi.....	56
3.4.1.3. Çocuk Sağlığı.....	62
3.4.2. Ergonomi ve Güvenlik.....	64

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ÇOCUK SPOR YAPILARI VE ERGONOMİ

4. Mekansal Örgütlenme ve Ergonomi.....	67
4.1. Çocuk Spor Yapılarının Mekansal Örgütlenmesinde Ergonominin Yeri ve Önemi.....	68
4.2. Çocuk Spor Yapılarının Ergonomik Açıdan Düzenlenmesi.....	69
4.2.1. Antropometrik Açıdan Düzenleme.....	70
4.2.2. Fizyolojik Açıdan Düzenleme.....	73
4.2.3. Mekansal Açıdan Düzenleme.....	78
4.2.4. Psikolojik Açıdan Düzenleme.....	95
4.2.5. Enformasyon Açısından Düzenleme.....	96
4.2.6. Emniyet Açısından Düzenleme.....	96
SONUÇLAR.....	99
KAYNAKLAR.....	102
EKLER.....	108

ÖNSÖZ

Her türlü bedensel ve sosyal gelişimin temelinde sportif aktivitelerin önemli rol oynadığı yıllardır bilinmektedir. İnsan organizması hareket için yaratılmış, düzeni ona göre kurulmuştur. Bu düzenin ve gelişiminin, özellikle çocukluk döneminde kazandırılan bilinçlenmeden etkilendiği farklı araştırmacılar tarafından ortaya konmuştur. Son derece önemli olan bu yöndeki bilinçlenmenin ülkemizde hala yeterli düzeyde olduğu görülmemektedir.

Çocuk doğası gereği, gelişmek ve hareket etmek ihtiyacında olan bir varlıktır. Çocukluk dönemi, gelişimin en hızlı, en etkili, içinde yaşanan çevreyle etkileşimin en fazla olduğu yıllardır. Bu yıllardaki eğitimin, çocuğun bireysel özellik ve ihtiyaçlarına uygun şekilde verilmesi gerekmektedir. Spor yapma bilincinin çocukluk döneminde verilmesi gerekliliğinden yola çıkılarak; spor yapılacak mekanın öneminin de bu bilincin geliştirilmesinde önemli olduğu düşünülmüştür.

Çocukların her türlü bedensel ve zihinsel faaliyetlerini gerçekleştirdikleri mekanlar, aynı zamanda onlarla uyum içinde de olmalıdır. Uyumu sağlayan düzenlemeler ergonomik düzenlemeler olarak ifade edilmektedir. Bu düzenlemeler antropometrik açıdan, fizyolojik açıdan, mekansal açıdan, psikolojik açıdan, enformasyon açısından ve emniyet açısından düzenleme olarak sıralanmaktadır.

Her tasarım, bir tasarım probleminin nasıl çözüleceğine ilişkin fikir veya içgörü arayışıyla başlar. Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı'nda Doktora Tezi olarak yapılmış olan Çocuk-Spor-Mekan ve Ergonomi kitabı ile çocuk spor yapıları tasarımı için mimari tasarım sürecinde "çocuk ve spor ilişkisi" ve "çocuklar için ergonomik düzenlemeler" saptanmış; çocuk spor yapılarının tasarımını etkileyen faktörler ile ele alınan gerekli ilkeler ortaya konmuştur.

Bu çalışmanın gerçekleşmesinde zamanını ve ilgisini benimle paylaşan değerli hocam sn. Prof. Dr. Ayşe SAĞSÖZ'e teşekkür ederim.

Şebnem ERTAŞ Trabzon 2013

KAYNAKÇA

- Özbydar, S., 1983. İnsan Davranışlarının Sınırları ve Spor Psikolojisi, Altın Kitaplar Yayınevi, 1. Baskı, İstanbul.
- Akkoyunlu, Y., 1996. Beden Eğitimi ve Spor, PAÜ. Eğitim Fak. Derg., 80 s., Denizli.
- URL-1, <http://www.ied.org.tr/forum.html?func=view&catid=13&id=153>. 20 Nisan 2009.
- Koçtürk, O., N., 1969. Sporcular İçin Besin ve Beslenme El Kitabı, İstanbul.
- Çolakoğlu, H., 1986. Çocuk ve Spor, MEB., Ankara.
- Kale, R., 2003. Okul Öncesi dönemde beden eğitimi ve oyun öğretimi, Nobel yayınevi, 2. Baskı, Ankara.
- Kılıçgil, E., 1985. Sosyal Çevre-Spor İlişkileri, Bağırın Yayınevi, Ankara.
- Dönmezer, S., 1984. Sosyoloji, Savaş Yayınları, Ankara.
- Korkmaz, Z., 2007. Ankara 19 Mayıs Stadyumu 'nu (Ankara Milli Stadı'nı) Okumak: Erken Cumhuriyet Döneminde Mekan, Toplumsal Yaşantı ve İdeoloji İlişkisi, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- URL-2, (http://www.konya-gsim.gov.tr/document/spor_nedir.htm). 20 Nisan 2009.
- Yücel, M., 2004. Gelişim ve Öğrenmenin Spor Kültürünün Oluşmasına Etkisi, Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları Dergisi, 100 s., Elazığ.
- URL-3, <http://egitimevim.blogcu.com/olgunlasma-ve-hazirbulunusluk/4872231>. 22 Nisan 2009.
- Meinel, K. ve Schnabal, G., 1997., *Bewegungslehre- Abriss einer Theorie der Sportlichen Motorik unter Paedagogischem Aspekt*, 2. Baskı, Volk und Wissen Volkseigener Verlag, Berlin.
- Küçük, V. ve Koç, H., 2004. Psiko-Sosyal Gelişim Süreci İçerisinde İnsan ve Spor İlişkisi, *SBE Dergisi*, 10, 131-143.
- Mengütay, S., 1999. Okul Öncesi ve İlkokullarda Hareket Gelişimi ve Spor, Tutibay Yayınları, Ankara.
- Erden, M. ve Akman, Y., 2003. Gelişim ve Öğrenme, Arkadaş Yayınları, Ankara.
- Muratlı, S., 2003. Çocuk ve Spor, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- URL-4, http://www.womenist.net/tr/p-3859//_turk_cocuklarinin_buyume_egrileri.html. 10 Nisan 2009.
- URL-5, http://mail.baskent.edu.tr/~20393946/tuba/odevlerim/hedef_kitleyi_taniyalim.pdf. 25 Nisan 2009.
- Özer, A., Gürkan, A., C., ve Ramazanoğlu, M., O., 2006. Oyunun Çocuk Gelişimi Üzerine Etkileri, *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları Dergisi*, 54-57 s.
- URL-6, (<http://www.meleklermekani.com/okul-ve-ogretmenler/54517-jean-piaget-in-bilissel-gelisim-kurami.html>). 28 Nisan 2009.
- URL-7, <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/sayi62/sari.htm>. 29 Nisan 2009.
- URL-8, <http://yasamrehberlik.blogspot.com/2009/01/dil-geliimi.html>. 29 Nisan 2009.
- Şirinkan, A., Çalışkan, L., Gündoğdu, K., Şirinkan, S. ve Bay, L., 2010. Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni İle Olan İletişimleri Hakkındaki Görüşleri (Erzurum İli Örneği), *Atatürk Journal or Physical Education and Sport Sciences*, 46-52 s., Erzurum.
- URL-9, <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/sayi62/sari.htm>. 30 Nisan 2009.
- Gillet, B., 1975. Spor Tarihi, Gelişim Yayınları, İstanbul.
- Akyüz, Y., 1981. Atatürk'ü Yetiştiren Öğretmenlerden Birkaçı, Atatürk Devrimi ve Sempozyumu, A.Ü.Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayını, No. 92, Ankara.
- Kale, R. ve Erşen, E., 2003. Beden Eğitimi ve Spor Bilimlerine Giriş, Nobel yayınevi, Ankara.
- URL-10, <http://www.byegm.gov.tr/yayinlarimiz/ANADOLUNUNSESI/185/AND58.htm>. 05 Haziran 2009.
- URL-11, (<http://www.rehberim.net/forum/p-q-r-s-460/68620-spor-ve-egitim.html>). 05 Haziran 2009.
- URL-12, http://www.sportsandeducationsociety.com/category_internal.aspx?category_name=Physical%20Education%20and%20General%20Education. 05 Haziran 2009.
- URL-13, <http://www.forumdas.net/bunlari-biliyormusunuz/egitim-ve-spor-42155/>. 05 Haziran 2009.
- URL-14, <http://cinaragacim.blogspot.com/2010/10/ankarada-cocuklara-2-yeni-mekan.html>. 21 Ekim 2010.
- Kasap, H., 1989. Beden Eğitimi ve Spora Giriş Ders Notları, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Erol S., Korkmaz H., N. ve Acar Z.A., 2005. Bursa İlinde Bulunan Anaokullarındaki Öğrenci Velilerinin Beden Eğitimi ve Spora Bakış Açılarının İncelenmesi, Bursa, 4. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu Kitabı: 272-279.
- Çöker H. N., 1991. Ankara İlkokullarında Beden Eğitimi Derslerinin Etkinliğinin Değerlendirilmesi, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Salman, M., 1992. Ülkemizde Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne ait olan spor salonlarının kapasite ve dağılım yönünden değerlendirilmesi ve mevcut durumun tespiti, 2. Ulusal Spor Üniversitesi.
- Doğu, G., 1990. Spor Tesislerinin Planlanması” Spor Bilimleri, 1. Ulusal Sempozyum Bildirisi, Ankara, Hacettepe Üniversitesi.
- Ekenci, G., 1990. Spor Tesisleri İşletmesinde Kuru Kuruluşlarının etkinliği, *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Spor Bilimleri Dergisi*, 2, 86-92.
- Demirci, N., 1986. Sporda yönetim-Teşkilatlanma ve Organizasyon. Ankara, Milli Eğitim Basımevi.
- URL-15, <http://www.sporum.gov.tr/tanimlar>. 20 Haziran 2009.

- URL- 16, <http://www.ataturkolimpiyatstadi.net/>. 20 Haziran 2009.
- URL- 17, <http://tr.wikipedia.org/wiki/fenerbahce>. 20 Haziran 2009.
- URL-18, http://tr.wikipedia.org/wiki/Ankara_Spor_Salonu. 21 Haziran 2009.
- URL-19, <http://forum.bordomavi.net/showthread.php?p=1917504262>. 21 Haziran 2009.
- URL-20, <http://www.fenerbahce.org>. 21 Haziran 2009.
- Bronowski J., 1975. İnsanın Yücelişi, Milliyet Yayınları,1. Baskı, İstanbul.
- Bilge, M., Türkiye'de Spor Tesisleri Politikası, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2003.
- Çimen, Z. ve Ekenci G., 2003. Spoe Klüplerinin Kuruluş Amaçlarını Gerçekleştirme Düzeyleri: Kamu, Mahalli ve Diğer Spor Klüplerinin Karşılaştırılması, Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 8, 77-91.
- URL-21, <http://www.sporum.gov.tr/tesis2001>. 20 Haziran 2009.
- Sunay H., 1998. "Türkiye'de Spor Tesisleri Planlaması", A.Ü. BESYO Spor Yönetimi ve Organizasyon Ders Notları, Ankara.
- Güven Ö., 1992. Türklerde Spor Kültürü, Ankara.
- URL-22, <http://www.turkcebilgi.com/spor/ansiklopedi>. 25 Haziran 2009
- URL-23, <http://www.animasyondersleri.net/animasyon/aktiviteler/aktivite/bocce.html>. 25 Haziran 2009.
- URL-24, <http://www.nuveforum.net/1735-genel-kultur-s-s/71564-sporun-tarihcesi/>. 25 Haziran 2009.
- URL-25, http://www.bilgisiz.org/2010_01_01_archive.html. 25 Haziran 2009.
- URL-26, <http://www.uyurgezer.net/priene-ve-gymnasionlari-antik-cagda-spor-salonlari-t91665.html>. 25 Haziran 2009.
- URL-27, http://www.mesogeia.net/trip/epidauros/stadion_en.html. 25 Haziran 2009.
- URL-28, <http://en.wikipedia.org/wiki/File:Colosseum.rome.arp.jpg>. 25 Haziran 2009.
- URL-29, http://en.wikipedia.org/wiki/File:Grondplan_Circus_Maximus.jpg. 25 Haziran 2009.
- URL-30, <http://www.answers.com/topic/baths-of-caracalla#Interior>. 25 Haziran 2009.
- URL-31, <http://www.beyazkusak.com/default.asp?max55=xp15&yazid=3&id=391>. 27 Haziran 2009.
- URL-32, <http://www.turkmeclisi.org/?Sayfa=Temel-Bilgiler&Git=Bilgi-Goster&Baslik=eski-turk-sporlari&Bil=611>. 27 Haziran 2009.
- URL-33, <http://www.geldik.com/kulturel-konular/33324-eski-turk-senlikler-i-sportif-gosteriler-sportif-gosteriler-hakkinda.html>. 27 Haziran 2009.
- URL-34, <http://www.forumdas.net/gecmise-yolculuk/gecmisten-gunumuz-spor-117861/>. 27 Haziran 2009.
- Doğan, C., 2007. Türkiye Stadyumları Oturma Elemanı Tasarımında Sorunlar ve Çözüm Önerisi, Sanatta Yeterlilik Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Akın, Y., 2004. Gürbüz ve Yavuz Evlatlar Erken Cumhuriyette Beden Terbiyesi ve Spor, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Sunay, H. ve Tuncel F., 1999. Cumhuriyet Döneminde Beden Eğitimi ve Spor, Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, No:2, Ankara.
- Keten, M., 1993. Türkiye'de Spor, Ayyıldız Matbaası, Ankara.
- Kahraman, A., 1995. Osmanlı Devleti'nde Spor, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- URL-35, <http://www.itusozluk.com/goster.php/taksim+stad%FD.30> Haziran 2009.
- Tanyer, T., 2005. Taş Mektep, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- URL-36, <http://www.arkiv.com.tr/p5338>. 30 Haziran 2009.
- Saltuk, S., 1995. Antik Stadyumlar, İnkılap Kitapevi. İstanbul.
- URL-37, <http://www.hemenspor.com/spor-ve-yasam/cocukun-buyumesini-beklemek>, 1 Kasım 2009.
- Bozdoğan, S., 2008. Modernizm ve Ulusun İnşası Erken Cumhuriyet Türkiye'sinde Mimari Kültür, Çeviren: Tuncay Birkan, Metis Yayınları, İstanbul.
- Akgül, L. H., 2001. Cumhuriyet Dönemi Spor Adamlarından, Burhan Felek, Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, XVII, 49.
- Fişek, K., 1985. 100 Soruda Türkiye Spor Tarihi, Gerçek Yayınevi, s.30 – 35, İstanbul.
- Yeşilkaya, N. G., 2003. Halkevleri: İdeoloji ve Mimarlık, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Peri, B., 2006. Cumhuriyet Dönemi Endüstri Yapıları ve Yerleşkeleri Kayseri Ve Nazilli Sümerbank Fabrikaları, Dosya 03, TMMOB Ankara Mimarlar Odası Şubesi, Bülten 45, Ankara.
- Durgun, D., 2007. Türkiye'de Sporun Gelişimi ve Değişen Kullanıcı Gereksinimlerini Karşılıyıcı Yönde Modern Stadyum Yapılarının Temel Planlama Özellikleri, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Edirne.
- Doğan, E., 2003. Türkiye cumhuriyetinde karate sporunun tarihi gelişimi (1970-2000), Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Edirne.
- Evren, M., 1954. Kapalı Spor Salonları ve Diğer Spor Tesislerine Umumi Bir Bakış, Yeterlilik Çalışması, Pulhan matbaası, İstanbul.
- Öngel, H., B., 2001. Türk Kültür Tarihinde Spor, Kültür Bakanlığı, Ankara.
- Atalay A., 2007. Osmanlı ve Genç Türkiye Cumhuriyeti Döneminde Sporda Batılılaşma Hareketleri, Spor yönetimi ve bilgi teknolojileri yönetimi dergisi, 2, 2.
- Bilgin, O., 1992. 20. Asırda Sporumuz, Spor Bilim Dergisi, Yıl 3, Sayı 22-29, İstanbul.

- Erdemli, A.,1993. Olimpik Çağa Doğru, Olimpik Akademi, T.M.O.K. Olimpik Akademi Dergisi, 63-80.
- Orhun, A., 1991. Beden Eğitimi Dersinden Okul Spor Dersine. I. Eğitimi Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu Tebliğler, 59-64, İzmir.
- Sivri, H., 1993. Fiziksel ve Mekansal Çevrenin Çocuk Davranışına ve Gelişimine Etkileri- Çocuk için Oluşturulacak Çevrelerde Tasarım Verilerinin Saptanması, Doktora Tezi, D.E.Ü, F.B.E., İzmir.
- Candan, N., 2005. Sporla Eğitim-Okul Spor Sorunları ve Okul Sporunda Yeni Bir Yapılandırma Önerisi, 259-268 s., 4. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu, Bursa.
- Ceyhun, S., 2008. Spor Tesislerinin Rekreatif Açısından Kullanımı, Kastamonu Eğitim Dergisi, 16, 1, 325-332.
- URL-38, <http://www.spor-egitim.tr.gg/Beden-E%26%23287%3Bitimi-ve-Spor-Nedir.htm>. 3 Ocak 2010.
- URL-39, <http://www.jas.com.tr>. 3 Şubat 2010.
- Ertaş, Ş. ve Özdemir, M. İ., 2010. Çocukların Spor Yapma Bilinci Kazanmasında Spor Tesisleri Tasarımının Rolü, Çocuk ve Spor Kongresi, Kıbrıs.
- Selim, T., 2006. Okulöncesi Müzik Öğretmeni Profili, Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, Pamukkale Ün. Eğt. Fak., Denizli.
- Onur, B., 1992. Tarih Boyunca Oyunlar ve Oyuncaklar, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 25, 2.
- Göde, O.,1997. 21.yy. Değişen Eğitim Anlayışları İçinde Beden ve Spor Eğitimcilerinin İnsan Yaratıcılığına Katkıları ve Nitelikli Spor Eğitimciler Yetiştirilmesine Yönelik Düşünceler, P.A.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi,3, 77-81.
- Soyer, F., 2004. Osmanlı Devletinde(1839-1908 Tanzimat Dönemi) Beden Eğitimi ve Spor Alanındaki Kurumsal Yapılanmalar ve Okul Programlarındaki Yeri Konusunda Bir İnceleme, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 24, 2009-225.
- Yavuzer, A.,1999. Çocuk Psikolojisi, Remzi Kitabevi Yayınları, İstanbul.
- Fişek, K., 1983. Spor Yönetimi. No:515, 256-268, A. Ü. SBF Yayınları, Ankara.
- URL-40, <http://www.my-gym.com/>. 15 Kasım 2009.
- URL-41, www.akidsgym.com. 15 Kasım 2009.
- URL-42, www.kidssport.on.ca. 15 Kasım 2009.
- URL-43, www.kidsgymvestavia.com. 15 Kasım 2009.
- URL-44, <http://www.thecoolhunter.net/kids>. 15 Kasım 2009.
- URL-45, www.kids_sport.net. 15 Kasım 2009.
- URL-46, <http://www.sbkmerkezi.com>/15 Kasım 2009.
- Güler, Ç., 2001. Ergonomiye Giriş (Ders Notları), Ankara Tabip Odası, Ankara.
- URL-47, <http://www.sistems.org/terimler.htm>. 21 Kasım 2009.
- URL-48, <http://www.sistems.org/uyumbilim.htm>. 21 Kasım 2009.
- Murrell, K., F., H.,1965. Human Performance in Industry, Reinhold Publishing, Newyork.
- Grandjean, E., 1980. Fitting the task to the man, Taylor & Francis, London:
- Meister, D.,1989. Conceptual Aspects of Human Factors (Baltimore, MD: Johns Hopkins University Press).
- Sanders, M.S. ve McCormick, E.J., 1993. Human Factors in Engineering and Design (7th ed.), McGraw-Hill Book Company, New York.
- Hancock, P.,A., 1997. Essays on the Future of Human-Machine Systems, Minneapolis.
- Wogalter, M. S. Hancock, P. A. ve Demsey, P.G., 1998. On the description and definition of Human Factors/Ergonomics, in Proceedings of The Human Factors and ergonomics Society 42th Annual Meeting, 671-674, Santa Monica,
- URL-49, <http://www.sistems.org/ergonomiteknojisi.htm>. 21 Kasım 2009.
- URL-50, <http://enm.blogcu.com/ergonomi-3/2661518>. 21 Kasım 2009.
- Erkan, N., 1996. Ergonomi, Verimlilik, Sağlık ve Güvenlik İçin İnsan Faktörü Mühendisliği, Milli Produktivite Merkezi Yayınları, Ankara.
- Toka, C., 1978. İnsan-Araç Bağlıtısında Ergonomik Tasarım İlkeleri, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Yayın No:73, İstanbul.
- URL-51, <http://isguvenligiuzmani.org/2008/09/25/ergonomi-tanim-ve-genel-esaslar/>. 22 Kasım 2009.
- Aydın, S., 1998. Spor Tesislerinin Tasarımında Ergonomik Kurallar, Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- HFES,1999. Human Factors and Ergonomics Society Strategic Plan, Human Factors and Ergonomics Society Directory and Yearbook 1999-2000, 389, Santa Monica.
- Kalınkara, V., 1997. Konutlarda İç Ortam Kirleticilerinin İnsan Sağlığına Etkileri, Standart, 427, 104-109.yer???
- URL-52, <http://enm.blogcu.com/ergonomi-2/2661511>. 30 Kasım 2009.
- URL-53, <http://www.elektrotekno.com/about10426.html>. 2 Aralık 2009.
- Özkul, A. E. ve Anagün, S., 2000. Ergonomi, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir.
- VanCott HP. ve Kincade RG., 1972. Human Engineering Guide to Equipment Design, US Government Printing Office, Washington.
- Kroemer KHE., Kroemer HB. ve Kroemer-Elbert KE., 1994. Ergonomics: How to Design for Ease and Efficiency, NJ : Prentice Hall, Englewood Cliffs.
- Kantowitz BH.ve Sorkin RD., 1983. Human Factors: Understanding People-System Relationships. John Wiley & Sons, New York.

- Bailey RW., 1996. *Human Performance Engineering*. 3rd ed., NJ: Prentice-Hall, Upper Saddle Hill.
- Proctor, R. W. ve Van Zandt, T., 1994 . *Human factors in simple and complex systems*, Allyn and Bacon, Boston.
- Wickens, C. D., 1992 . *Engineering psychology and human performance*, Harper Collins , New York.
- Emre, A., 1995. *Bilişsel Ergonomi*, Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları, İstanbul.
- Hendrick, H. W. ve Kleiner, B. M., 2001. *Macroergonomics: An introduction to work system design*, CA: Human Factors and Ergonomics Society, Santa Monica.
- Hendrick, H. W., 1991. *Human Factors in Organizational Design and Management*, Ergonomics, 4.
- Meister, D., 1999. *The History of Human Factors*, NJ: Lawrence Erlbaum, Mahwah.
- URL-54, <http://www.ergonomics4schools.com/research/schoolbags.htm>. 15 Aralık 2009.
- URL-55, <http://www.tusak.saglik.gov.tr/zehirlemeler/OkulSagligi.pdf>. 20 Aralık 2009.
- URL-56, http://narrativelyspeaking.blogspot.com/2010_05_01_archive.html. 2 Ocak 2009.
- URL-57, <http://www.delinciler.net/forum/bilgi-merkezi/98878-fizyoloji-nedir.html>. 15 Şubat 2009.
- URL-58, <http://www.paradoksdanismanlik.com/?Syf=26&Syz=95328>. 20 Şubat 2009.
- URL-59 <http://www.isahocalilar.com/Bedensel%20geli-sim.htm>. 1 Mayıs 2009.
- URL-60, http://www.dace.co.uk/proportion_child.htm. 22 Kasım 2009.
- Ünügür, M., 1988. Gelişmekte Olan Ülkelerdeki Önemi Açısından Ergonomi-Mimarlık İlişkileri, İTÜ Milli prodüktive Merkezi 1. Ulusal Ergonomi Kongresi, Ankara.
- Lueder, R. ve Rice, V.J.B., 2008. *Ergonomics for Children*, Taylor&Francis, Newyork.
- URL-61, http://www.nazanbaykan.com/gormenin_ng.htm. 25 Aralık 2009.
- Koçyiğit, B.K., 2007. Hastanelerde Ses Ergonomisi Örnek Safranbolu Devlet Hastanesi, International Conference On Ergonomics (Ice), Kuala Lumpur- Malaysia.
- URL-62, http://www.slidefinder.net/c/c7ge_20435_20t_fcm/16586131. 28 Aralık 2009.
- Duke, J., Huhman, M. ve Heitzler, D., 2003. *Physical Activity Levels Among Children Aged 9-13 Years, Morbidity and Mortality Weekly Report*, United States.
- URL-63 www.shutterstock.com. 15 Mayıs 2009.
- URL-64, http://www.sistems.org/ergomomi_bilinc_a.htm. 5 Ocak 2009.
- URL-65, <http://antropoloji.blogspot.com/2011/11/cocuklarin-yasina-uygun-boy-ve-kilo.html>. 15 Şubat 2009.
- Özdemir M., İ., 1994. Mimari mekanın değerlendirilmesinde mekan örgütlenmesi kavramı: Konutta yaşama mekanları, Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Onat, E., 1982. *Mekansal Düzenin Kuruluşu ve Mimarlıkta Tasarlama Üzerine Kavramsal Bilgiler*, ADMMA, Ankara.
- Öz, O., Z., 1992. *Kütüphane Binalarının Mekansal Organizasyonlarında Ergonominin Önemi ve Standardizasyon*, Türk Kütüphaneciliği.
- Ercan, M., N., 1988. "Çalışma Yerlerinin ve Yaşam Ortamlarının Ergonomik Şekillendirilmelerinde Genel Prensipler, İTC Milli Prodüktive Merkezi 1. Ulusal Ergonomi Kongresi, MPM, Ankara.
- Doğan, A.A., 2008. *Spor Tesisleri ve Malzeme Bilgisi Kitabı*, MEB Devlet Kitapları, İstanbul.
- Ertaş Ş. ve Özdemir M. İ., 2010. Çocuk Spor Tesislerinde Fiziksel ve Fizyolojik Konfor Şartlarının Değerlendirilmesi " JAS Örnekleme", 1. Uluslararası Lisansüstü Araştırmaları Sempozyumu; Yapılı Çevre, Odtü, Ankara.
- Akarşan, M. 1997. *Ana Hatlarıyla Çocuk Hakları ve Mevzuatı*, İstanbul.
- Haslofça, F., Altıparmak, E. M. ve Haslofça, E., 2010. İlköğretim Okullarında Ders İçi ve Ders Dışı "Çocuk Atletizmi" Uygulamalarının Oluşturacağı Motivasyonel İklimin Hedef Yönelimler ve Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutuma Etkisi, Çocuk ve Spor Kongresi, Kıbrıs.
- Elibol, C.G., 2005. Ankara İlinde Öğrenim Gören Lise Öğrencilerinin Antropometrik Değerlerinin Araştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Arzuman, H., Bale Öğrencilerinde Antropometrik Ölçümler, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Çocuk Sağlığı Enstitüsü, İstanbul, 1989
- Özer, K., 1993. *Antropometri Sporda Morfolojik Planlama*, İstanbul.
- Türkiye Antropometri Anketi, 1937. Başbakanlık İstatistik Umum Müdürlüğü, Hüsnüabat Basımevi, No 151, İstanbul.
- Ulijaszek, S.J. ve Mascie-Taylor, C.G.N., 1994. *Anthropometry: The Individual and The Population*, Cambridge University Press, Cambridge.
- Ağaran, B., 1981, *Dinamik Antropometri*, I. Ergonomi Sempozyumu-Bildiriler, ODTÜ Endüstri Mühendisliği Bölümü-Makina Mühendisleri Odası Ankara şubesi, ODTÜ Mühendislik Fakültesi Dekanlığı Yayınları Ankara.
- Hasol, D., 2000. *Mimarlık Sözlüğü, Yapı Endüstri Merkezi Yayınları*, İstanbul.
- Kanawaty, G., 1997. *İş Etüdü Çeviren : Akal, Z.*, Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları, Ankara.
- Erdoğan, M., 1986. *Spor Salonlarında Tesis Büyüklüğüne Bağlı Olarak Program İlkelerinin Araştırılması*, İTÜ Mimarlık Fakültesi, İstanbul.
- TSE, 1987. *Çalışma Sistemlerinin Tasarımında Ergonomik Kurallar*, T.S.5108.

- Sağocak, M.D., 2005. Ergonomik Tasarımda Renk, Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, 6, 1.
- Sönmezyuva, N., 2009. İşyerinin Ergonomik İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Saçaklı, H., 1989. Spor Tesislerinde Havalandırma ve Isıtmanın Performansa Olan Etkileri, Yıldız Üniversitesi Sempozyum Bildirileri, İstanbul.
- Gönen, E., 1988. İş ve İşgücü Planlaması. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları, No:1054. Ankara.
- Su, B. A., 2001. Ergonomi, Atılım Üniversitesi Yayınları, Yayın No:5, Ankara.
- Halis, M., 2000. İş Yaşamı Kalitesi Açısından Çalışma Ortamında İnsan- Renk Etkileşimi, Milli Produktivite Merkezi Verimlilik Dergisi, 2, 67.
- Resmî Gazete, 1986. Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri, Başbakanlık Basımevi, 19120, 6871
- Çetin, F., Gümüş B. ve Özbudak Y. B., 2003. Aydınlatma Özelliklerinin Ergonomik Açısından Değerlendirilmesi, Ulusal Aydınlatma Sempozyumu ve Sergisi Bildirileri, Diyarbakır
- Aytuğ, A., 1991. Mimaride Ergonomik Faktörler, Y.T.Ü. Yayını, İstanbul.
- URL-66, <http://www.bcm.org.tr/pdf/gürültü%20kirliligi.pdf>, 20. Mart. 2011.
- URL-67, <http://www.hayta.net/spor/futbol-sahasi-olculeri>, 20. Mart. 2011.
- URL-68, <http://bedenegitimci.blogcu.com/hentbol-sahai-olculeri/4307824>, 20. Mart. 2011.
- URL-69, <http://www.forumdas.net/diger-spor-dallari/basketbol-sahasi-olculeri-144070/>, 20. Mart. 2011.
- URL-70, <http://www.bakimliyiz.com/diger-spor-dallari/30546-voleybol-saha-ve-file-olculeri-nedir.html>, 20. Mart. 2011.
- URL-71, http://www.arifkocak.com/tenis_teknikleri/kort_olculeri/kortOlculeri.html, 20. Mart. 2011.
- URL-72, <http://www.bedenegitimci.com/tag/badminton-saha-olculeri>, 20. Mart. 2011.
- URL-73, <http://www.forumdas.net/spor-genel/masa-tenisi-masa-olculeri-72162/>, 20. Mart. 2011.
- URL-74, <http://www.dsr.wa.gov.au/swimmingdimensions>, 20. Mart. 2011.
- URL-75, <http://www.mobilyadekorasyonrehberi.com/cocuk-banyo-tuvalet-tasarimi/>, 20. Mart. 2011.
- URL-76, <http://www.flickr.com/photos/childrensmuseumatlanta/>, 20. Mart. 2011.
- Özel, E., 2006. Ergonomik Açısından Gürültü Problemi ve Kütahya İlinde İşletmeler (Tekstil) Düzeyinde Analizi, Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- Graham, G., Holt/Hale, S. A., Parker, M., 1987. Children Moving, Mayfield Publishing Company, Colifornia.
- Şensoy, H., 1984. Mimari Mekan Bütünlüğü, İç Mekan Düzenleme Bilim Dalı Konferansları, M.S.Ü. Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü, Yayın No: 4, İstanbul.
- URL-77, www.fatih.edu.tr/~mbasti/Ders/RENK.ppt, 01.Nisan.2011.
- URL-78, <http://www.gymnova.com/en/catalogue/>, 15.Nisan.2011.
- URL-79, <http://sporekipmanlarim.com>, 15.Nisan.2011.
- URL-80, <http://www.homepersonaltraining.org.uk/Equipment.aspx>, 20.Nisan.2011.
- URL-81, <http://www.exercise-x.com/exlib//27/view/2>, 20.Nisan.2011.
- URL-82, <http://www.hentbolfederasyonu.com/hentbol-egitsel-oyunlar/sopa-ile-top-surme-egitsel-oyunu>, 15.Nisan.2011.
- URL-83, <http://www.hentbolfederasyonu.com/hentbol-egitsel-oyunlar/iple-sicrama-iple-stafet-egitsel-oyunu>, 015.Nisan.2011.
- URL-84, http://www.spormagazam.com/main/ritmik_cimnastik_sopasi-pmu1594.html, 15.Nisan.2011.
- URL-85, http://www.daylanspor.com/spor/product.php?id_product=110, 15.Nisan.2011.
- URL-86, <http://www.edutoys.com.tr/TIRMANMA-HALATI,PR-417.html>, 20.Nisan.2011.
- URL-87, <http://sportexspor.com/>, 20.Nisan.2011.
- URL-88, <http://www.duvarsusleri.com/urunler.php?urun=842>, 20.Nisan.2011.
- URL 89, bauarchitecture.files.wordpress.com/2011/06/ders-3.ppt, 1 Haziran 2011.
- Aksoy, E., 1987. Mimarlıkta Tasarım Bilgisi, Hatiboğlu Yayınevi, Ankara.
- Aksoy, E., 1975. Mimarlıkta Tasarım İletim ve Denetim, Gün Matbaası, İstanbul.
- Güller, E., 2007. Sağlık Yapılarında Renk Olgusunun Özel Dal Hastaneleri Hasta Yatak Odası Örneklerinde Araştırılması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Çukur, D. ve Delice Güller E., 2011. Erken Çocukluk Döneminde Görsel Algı Gelişimine Uygun Mekan Tasarımı, Aile ve Toplum Eğitim, Kültür ve Araştırma Dergisi, 7, 24.
- Friendling H. ve Auer X., 1961. Mensch Farbe Raum, 3. Baskı, Musterschmidt Verlag, München.
- Abdülrahimov R., 1998. Salonların Akustiği ve Tasarımı, K.T.Ü. Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü, Trabzon.
- Alpman, C., 2001. Eğitimin Bütünlüğü İçinde Beden Eğitimi ve Çağlar Boyunca Gelişimi, T.C Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Spor Eğitimi Dairesi Başkanlığı Yayın No: 160, Can Matbaacılık, Ankara.
- Erkal, M. E., 1998. Sosyolojik Açısından Spor, Der Yayınları, İstanbul.
- Ergen, E. ve Açıkkada, C., 1985. Sağlık İçin Spor, Bilim Teknik Dergisi, 18, 209.
- Kay, A., 1996. Reggio Emilia: Four Key Ideas, Texas Child Care Fall.

- Biçer, M., 1994. Ankara İl Merkezindeki Anasınıfları ile Uygulama Anaokullarının Fiziki Özellikler Açısından Kıyaslanarak Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Açıkada C. ve Ergen E., 1985. Dayanıklılığın Geliştirilmesi, *Bilim Teknik Dergisi*, 1.
- Yıldırım, İ., 1995. Uygulama Nedenleri ve Fonksiyonları Bakımından Türk Kültürünün Erken Devirlerinin Bazı Sportif Aktivitelerinin Görünümü, *Toplumsal Tarih*, 14 14-19.
- Taşlı, K., Çalışan Fiziksel Özürlü Grubun Bağımsızlığının ve Çalışma Kapasitesinin Değerlendirilmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara 1993.
- Yılmaz, E., Serebral Palsi Olgularının Rehabilitasyon Sonuçları, Uzmanlık Tezi, İstanbul 70.Yıl Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul.
- Aydınlı, S., 1986. Mekansal Değerlendirmede Algısal Yarılara Dayalı Bir Model, Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi.
- Özbudak, B., Y., Gümüş, B. ve Çetin, D., F., 2003. İç Mekan Aydınlatmasında Renk ve Aydınlatma Sistemi İlişkisi, II. Ulusal Aydınlatma Sempozyumu ve Sergisi Bildirileri, TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası Diyarbakır Şubesi.
- Smith, S. ve Norris, B., 2001. Childata :Assessment of the validity of data, University of Nottingham, Product Safety and Testing Group, Nottingham.
- Newman, O., 1996. Creating Defensible Space, Center for Urban Research Rutgers University.
- Colquhoun, I., 2004. Design Out Crime: Creating Safe and Sustainable Communities, Architectural Press, Oxford.
- Neyzi O. ve Ertuğrul T., 1993. *Pediatric*, 1. Cilt, 2. Baskı, Nobel Tıp Kitabevi, İstanbul.
- Yıldız, K., 2008. Isparta Kent Merkezinde 0-12 Aylık Bebeklerin Büyüme Durumlarının Değerlendirilmesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Isparta.
- Lang, J., 1994. *Urban Design – The American Experience*, Van Nostrand Reinhold, New York
- Kaya, B., 2007. Mekanın Görülebilirlik Özellikleri İle Güvenlik Hissi Arasındaki İlişkinin Araştırılması, Maçka Demorkasi Parkı Örneği, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri, İstanbul.
- Gür, Ş., 1996. Mekanın Örgütlenmesi, Yapı Endüstri Merkezi Yayınları, Trabzon.
- Kaplan, S., 1973. *Cognitive Maps, Human Needs and the Designed Environment*, Environmental Design Research, Vol 1, ed. W. Presler, Dowden Hutchinson and Ross Inc.
- Hutchings, C., 1994. *Creating Fear By Design*, v. 66, n.8, Geographical Magazine.
- Who Working Group, 1986. use and interpretation of anthropometric indicators of nutritional status bull Who, 64, 6, 41-929.
- Duyar, İ., 1995. İnsanın Fiziksel Boyutlarındaki Değişmeler ve Ergonomik Açından Önemi, 5. Ergonomi Kongresi, Milli Prodüktivite Merkezi.
- Ruth, Linda C. 2000. *Design Standards for Children's Environments*. New York: McGraw- Hill.
- Tilley, A. R., & Henry Dreyfuss Associates. (Eds.), 1993. *Measure of Man and Woman: Human Factors in Design*. New York: Whitney Library of Design.
- Hoke, J. R., 1994. *Architectural Graphic Standards*, John Wiley and Sons Inc., New York.
- Anderson, J., 2011. *Mimari Tasarım, Literatür Yayınları*, İstanbul.
- Ertaş Ş., 2013., *Fotoğraf arşivi*.